

Rapport
Opleidingsbeoordeling volgens Beperkt Kader

Bachelor Bedrijfskunde

Open Universiteit

Inhoud van het verslag

1. Samenvatting van de beoordeling	2
2. Proces van beoordeling	4
3. Gegevens over de opleiding	6
4. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard.....	7
4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten	7
4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	8
4.3 Standaard 3: Toetsing	12
4.4 Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	14
5. Overzicht van beoordelingen.....	16
6. Aanbevelingen.....	16

1. Samenvatting van de beoordeling

Het visitatiepanel heeft de opleiding BSc Bedrijfskunde van de Open Universiteit beoordeeld aan de hand van het beperkte kader voor de opleidingsbeoordeling van 20 december 2016 van de NVAO. In deze samenvatting geeft het panel de voornaamste overwegingen weer die tot deze beoordeling hebben geleid.

De Open Universiteit (OU) verzorgt Nederlandstalig wetenschappelijk deeltijdonderwijs op afstand en is georganiseerd in drie faculteiten. De OU is begonnen als tweede kans onderwijs, maar voorziet nu ook voor velen in aanvullend onderwijs. De OU heeft 17 studiecentra waar studenten onderwijs kunnen volgen en tentamens afleggen. Sinds enkele jaren werkt de OU met een nieuw onderwijsmodel en daarbij horende leeromgeving (yOUlearn). Dit onderwijsmodel kenmerkt zich door activerend online onderwijs via yOUlearn, een modulaire opbouw, 4 kwartielen à 11 weken, vaste en variabele cursussen die in 12 maanden afgerond moeten worden, en per inschrijving drie tentamenkansen. Instromen in de opleiding kan in september en februari. De BSc Bedrijfskunde valt onder de faculteit Management Science and Technology (MST).

Het panel constateert dat de beoogde leerresultaten zoals weerspiegeld in de 13 eindkwalificaties een breed profiel laten zien, voldoen aan de Dublin descriptoren en afstemming met het werkveld waarborgen. Toch geeft het panel in overweging de eindkwalificaties iets aan te passen zodat enkele belangrijke onderbelichte onderwerpen meer tot hun recht komen. Het panel beoordeelt standaard 1 'beoogde leerresultaten' als voldoende.

Het panel heeft een enthousiaste en betrokken groep docenten ontmoet. Allen hebben een mastertitel, de meesten hebben een BKO of zijn die aan het halen, en men blijft zich professionaliseren via het actief en gericht verwerven van 120 PE punten per drie jaar door deelname aan cursussen en studiedagen. Het nieuwe onderwijsmodel is minder gericht op eigen ontwikkeld studiemateriaal en meer op anders vormgegeven begeleiding vanuit de OU. Het panel heeft op overtuigende wijze geïllustreerd gekregen dat het nieuwe model en de inzet van yOUlearn leiden tot een door docenten en studenten gewaardeerde leeromgeving.

De studeerbaarheid en de voor de OU populatie zo belangrijke flexibiliteit acht het panel in deze nieuwe aanpak voldoende gewaarborgd. Het op doorontwikkeling gerichte project yOUpractice biedt kansen om tot een samenhangende en onderscheidende (blended) mix van digitaal en face to face onderwijs te komen, die bovendien opschaalbaar is bij verder groeiende studentenaantallen.

Een belangrijk thema voor het panel is de verhouding tussen het denken in rendementen en de toegankelijkheid van de opleiding. Tijdens het bezoek is toegelicht dat onder druk van de publieke discussie en OCW de weg richting meer denken in rendementen is ingeslagen. Dit laat naar het oordeel van het panel onverlet dat de toegankelijkheid van de opleiding óók een belangrijk criterium is. Het panel heeft voorts wel monitoring van rendementen aangetroffen, maar nog weinig expliciete streefdoelen. Het adviseert de rendementen en het stellen van streefdoelen meer te doordenken, en daarbij ook oog te hebben voor leeropbrengsten van studenten die de opleiding en/of cursussen niet formeel afsluiten (zoals onder andere geldt voor studenten die in het kader van na- en bijscholing bewust niet het hele programma volgen). Het panel beoordeelt standaard 2 'onderwijsleeromgeving' als voldoende.

De monitoring van de toetsing is weloverwogen en de examencommissie is bereid te sturen op de borging van de kwaliteit en consistentie in de summatieve toetsing. Dit blijkt bijvoorbeeld uit haar invloed op de introductie van een rubric voor de beoordeling van scripties. Ook waardeert het panel de systematische aandacht voor fraude en plagiaat en de substantiële databank met toetsitems voor de computer gebaseerde toetsen. Een aandachtspunt is de eenduidigheid in cursussen en de daarbij horende toetsing. Hoewel het panel niet in detail heeft kunnen nagaan in welke mate zich verschillen voordoen, is het feit dat studenten hier mogelijkheden voor verbetering zien voor het panel voldoende reden om hierop te attenderen.

Overigens constateert het panel met genoeg veel aandacht voor formatieve toetsing via opdrachten en de daaraan gekoppelde signaleringsmethode in yOUlearn.

Het panel beoordeelt standaard 3 'toetsing' als goed.

Het panel heeft geconstateerd dat de kwaliteit van de afstudeerscripties in overeenstemming is met de eindtermen. Ze zijn op bachelor niveau en, zeker vanaf 2017/2018, inzichtelijk beoordeeld. Het panel betreurt dat zo weinig studenten een getuigschrift behalen, maar onderschrijft de verwachting dat het aantal afgestudeerden kan stijgen door de verdere implementatie van het nieuwe onderwijsmodel. Alumni waarderen de opleiding en geven aan dat hun loopbaankansen verbeterd zijn, zowel op de arbeidsmarkt als qua voorbereiding op het volgen van een master opleiding.

Het panel beoordeelt standaard 4 'gerealiseerde leerresultaten' als voldoende.

Het panel dat de beoordeling van de bachelor opleiding Bedrijfskunde van de Open Universiteit heeft uitgevoerd, komt tot het oordeel voldoende voor deze opleiding en adviseert de NVAO een positief besluit over de accreditatie van deze opleiding te nemen.

Rotterdam, 13 maart 2019

Dr. C. Terlouw
Voorzitter

Drs. J. Braaksma
secretaris

2. Proces van beoordeling

Evaluatiebureau Certiked VBI heeft het verzoek ontvangen van de zijde van de Open Universiteit om een beoordeling uit te voeren van de opleiding BSc Bedrijfskunde in het kader van de procedure met het oog op de accreditatie van de opleiding door de NVAO. De beoordeling is uitgevoerd op basis van het beperkte kader voor de opleidingsbeoordeling van 20 december 2016 (Staatscourant nr. 69458).

In het kader van de visitatiegroep waarvan de opleiding deel uitmaakt, is over de gewenste samenstelling van het panel gesproken. De samenstelling van het visitatiepanel voor de beoordeling van deze opleiding is daarop gebaseerd.

Na overleg met de instelling heeft Certiked de beoogde leden van het visitatiepanel uitgenodigd in het panel zitting te nemen. De panelleden hebben daarop positief geantwoord. Het panel bestond uit de volgende personen:

- Dr. Cees Terlouw, emeritus lector Saxion Hogeschool
- Prof. dr. Marc De Ceuster, Universiteit Antwerpen
- Prof. dr. Eric Waarts, Erasmus Universiteit Rotterdam
- Renée Stam, MSc.

Namens Certiked traden als procescoördinator en secretaris op drs. Wim Vercouteren en drs. Johanneke Braaksma.

Certiked heeft namens de opleiding de samenstelling van het panel ter goedkeuring voorgelegd aan de NVAO. De NVAO heeft haar goedkeuring verleend.

De procescoördinator van Certiked heeft ter voorbereiding op de visitatie een bezoek gebracht aan de opleiding. Bij die gelegenheid is tussen de vertegenwoordigers van de opleiding en de procescoördinator gesproken over de opbouw en de structuur van de zelfevaluatie en de onderwerpen die daarin aan de orde zouden moeten komen. Ook is over de agenda van het locatiebezoek van gedachten gewisseld. Tot slot is de planning van de werkzaamheden ter voorbereiding op het locatiebezoek doorgenomen.

Tijdens het proces van voorbereiding voorafgaande aan het locatiebezoek is geregeld contact geweest tussen de opleiding en de procescoördinator om zaken meer in detail op elkaar af te stemmen. De activiteiten zijn uitgevoerd zoals in de planning afgesproken is. De opleiding heeft de agenda voor het locatiebezoek goedgekeurd. Een conceptversie van de zelfevaluatie is doorgenomen op de punten van volledigheid en inzichtelijkheid.

De opleiding heeft een lijst met eindwerken van afgestudeerden toegezonden. Daaruit heeft de procescoördinator 15 eindwerken geselecteerd. De selectie was gebaseerd op de verdeling van cijfers.

De voorzitter van het visitatiepanel en de procescoördinator hebben voorafgaande aan het locatiebezoek met elkaar gesproken. De voorzitter is over het profiel voor voorzitters van visitatiepanels ingelicht en heeft zich het profiel eigen gemaakt. De voorzitter en de procescoördinator hebben de aanpak van de visitatie besproken en zijn daarbij tot afspraken over onder meer de onderlinge taakverdeling gekomen.

De voorzitter en de leden van het panel hebben tijdig voorafgaande aan het locatiebezoek de zelfevaluatie met de daarbij behorende bijlagen van de opleiding ontvangen. In de zelfevaluatie was een hoofdstuk van de studenten opgenomen. De expertleden binnen het panel hebben ook een aantal van de geselecteerde eindwerken toegezonden gekregen.

De procescoördinator heeft de eerder aangezochte panelleden benaderd om hen in te lichten over het proces van visitatie en hen uit te nodigen hun eerste en voorlopige bevindingen en vragen die zij aan de

vertegenwoordigers van de opleiding zouden willen stellen, te verzamelen en toe te sturen. De leden van het panel hebben dat gedaan. Voorafgaande aan het locatiebezoek heeft het panel een intern overleg gevoerd. Daarbij hebben de panelleden hun voorlopige bevindingen uitgewisseld, hun bevindingen over de eindwerken onderling gedeeld, de opgestelde vragen doorgenomen en aan de hand van de agenda het locatiebezoek voorbereid.

Het locatiebezoek aan de opleiding vond plaats op 15 en 16 januari 2019. Het bezoek is verlopen conform de vooraf vastgestelde agenda. Het panel heeft tijdens het locatiebezoek met alle geledingen van de opleiding kunnen spreken, zijnde de vertegenwoordigers van het Faculteitsbestuur, het management van de opleiding, leden van de Commissie voor Examens, aan de opleiding verbonden docenten, studenten waaronder een lid van de opleidingscommissie en alumni van de opleiding. Vertegenwoordigers van de opleiding en het visitatiepanel hebben een ontwikkelgesprek gevoerd, gericht op de mogelijke verdere ontwikkeling van de opleiding.

In het besloten overleg aan het einde van het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen gewogen en de overwegingen opgesteld op basis van het informatiedossier, de bestudeerde eindwerken en de gevoerde gesprekken. Vervolgens is het oordeel over de verschillende standaarden en de opleiding als geheel opgesteld. Aan het einde van het locatiebezoek is dit oordeel op hoofdlijnen aan het management van de opleiding kenbaar gemaakt.

Na het locatiebezoek heeft de secretaris een conceptrapport van bevindingen, overwegingen en conclusies opgesteld. De leden van het panel hebben daarop hun commentaar gegeven. Nadat de secretaris deze opmerkingen had verwerkt, is het conceptrapport voor feitelijke onjuistheden aan de opleiding voorgelegd. Na verwerking hiervan is het definitieve rapport aan het bestuur van de Open Universiteit verzonden.

3. Gegevens over de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

Naam opleiding in Croho: Bachelor of Science Bedrijfskunde
Oriëntatie en niveau opleiding: Bachelor Wetenschappelijk Onderwijs
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: Geen
Locatie: Afstandsonderwijs. Hoofdvestiging is Heerlen
Variant: Deeltijd
Taal: Nederlands
Registratienummer in Croho: 50645 / B Bedrijfskunde

Administratieve gegevens van de instelling

Naam instelling: Open Universiteit
Status instelling: Bekostigde instelling
Instellingstoets kwaliteitszorg: Voldaan

4. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard

De OU verzorgt Nederlandstalig wetenschappelijk deeltijdonderwijs op afstand en is georganiseerd in drie faculteiten. Het totale opleidingsaanbod bestaat uit zeven bachelor opleidingen en negen master opleidingen. Er zijn 14.000 studenten en ongeveer 300 fte wetenschappelijke staf. De Open Universiteit (OU) is begonnen als tweede kans onderwijs, maar bedient nu ook andere doelgroepen zoals hbo-ers met werkervaring, afstromers uit traditionele universiteiten, mensen die geen toegang hebben tot het reguliere hoger onderwijs en mensen die in het kader van na- en/of bijscholing behoefte hebben aan het volgen van enkele cursussen. De BSc Bedrijfskunde valt onder de faculteit Management Science and Technology (MST), die vier bachelor opleidingen en vijf master opleidingen aanbiedt.

De OU heeft 11 studiecentra in Nederland en 6 in Vlaanderen waar studenten onderwijs kunnen volgen en tentamens afleggen. Sinds enkele jaren werkt de OU met een nieuw onderwijsmodel en daarbij horende leeromgeving (yOUlearn); sinds 2014 in de master opleidingen en sinds 2016 in de bachelor opleidingen. Dit onderwijsmodel kenmerkt zich door activerend online onderwijs via yOUlearn, een modulaire opbouw, 4 kwartielen à 11 weken, vaste en variabele cursussen die in 12 maanden afgerond moeten worden, en per inschrijving drie tentamenkansen. Instromen in de opleiding kan in september en februari. Met cursussen kunnen studenten ook op andere momenten starten. Opleidingen worden geleid door een programmaleider in samenwerking met de facultaire coördinator onderwijs voor kwaliteitszorg.

4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De documentatie beschrijft dat de bachelor bedrijfskunde opleidt tot wetenschappelijke professionals die een bijdrage kunnen leveren aan het besturen van organisaties. Afgestudeerden zijn gesprekspartner voor organisaties op gebieden als strategie, HRM, ketenmanagement en finance & control. Zij zijn in staat met een generalistische blik organisatievraagstukken op te lossen. In dit brede profiel onderscheidt de opleiding vijf aandachtsvelden: general management & strategie, organisatiekunde & HRM, marketing & supply chain management, accounting & finance, en proces- & projectmanagement. Dit komt naar voren in 13 eindkwalificaties die geordend zijn overeenkomstig de Dublin descriptor, te weten:

- twee eindkwalificaties gericht op kennis en inzicht in de aandachtsvelden en in de methodologie van bedrijfswetenschappelijk onderzoek,
- twee eindkwalificaties gericht op het toepassen van deze kennis door het maken van diagnoses en analyses van enkelvoudige bedrijfsproblemen en het uitvoeren van eenvoudig (bedrijfs-) wetenschappelijk onderzoek,
- vier eindkwalificaties gericht op oordeelsvorming (redeneren, expliciteren van eisen aan een wetenschappelijke benadering van een concreet probleem, inschatten van complexe samenhangen tussen bedrijfsfuncties, onderzoeksresultaten beoordelen),
- drie eindkwalificaties gericht op communicatie (schriftelijk en mondeling rapporteren, samenwerken, toepassen regels en conventies voor wetenschappelijke rapportages), en
- twee eindkwalificaties gericht op leervaardigheden (details en hoofdlijnen in literatuur onderscheiden, studietaken actief aanpakken).

Het panel heeft noch in de documentatie noch in de gesprekken verwijzingen aangetroffen naar het landelijke domein specifieke referentiekader voor bedrijfskunde. Wel geeft de documentatie aan hoe de opleiding zich verhoudt tot andere bacheloropleidingen bedrijfskunde. Deze opleiding is de enige academische deeltijd bacheloropleiding bedrijfskunde in Nederland. De KU Leuven biedt in Brussel een deeltijd opleiding bedrijfskunde aan met een combinatie van contact- en afstandsonderwijs. Daarnaast zijn opleidingen benoemd die deels overlappen met de opleiding van de OU in Duitsland, Engeland en Canada. Verder refereert de zelfstudie aan (deeltijd en/of afstands) bacheloropleidingen bedrijfskunde aan

traditionele hogescholen, LOI en NCOI. Die hebben echter geen academisch karakter en zijn minder verweven met onderzoek. De verwevenheid met onderzoek wordt gegarandeerd doordat docenten actieve onderzoekers zijn op het onderzoeksgebied van de cursussen die zij geven. De externe commissie die in 2017 een midterm review uitvoerde voor het facultaire onderzoek concludeerde dat onderwijs en onderzoek binnen de faculteit MST adequaat met elkaar zijn verweven.

In de eindkwalificaties miste het panel aanvankelijk aandacht voor informatiemanagement, operations research, innovatie en digitale ontwikkelingen in het bedrijfsleven. De programmaleiding heeft tijdens het bezoek toegelicht dat dit te maken heeft met de nieuwe bachelor informatiekunde waar deze aspecten wel in naar voren komen. Enkele cursussen uit die opleiding wil men binnen de bachelor bedrijfskunde beschikbaar stellen als minoren. Tevens is toegelicht hoe de eindkwalificaties regelmatig tegen het licht gehouden worden, en zo nodig bijgesteld, op grond van suggesties uit de curriculumcommissie en/of de Raad van Advies van de opleiding. De bachelor bedrijfskunde deelt samen met de master management één Raad van Advies.

Overwegingen

Het panel constateert dat de beoogde leerresultaten zoals weerspiegeld in de 13 eindkwalificaties een breed profiel laten zien en voldoen aan de Dublin descriptoren, waarbij ook de afstemming met het werkveld is gewaarborgd. Tegelijkertijd mist het panel er enkele belangrijke onderwerpen in. Desgevraagd heeft de opleiding aangegeven dat die zijn opgenomen in de bachelor informatiekunde en dat studenten bedrijfskunde cursussen uit die opleiding kunnen volgen als minor. Toch suggereert het panel nog eens goed naar de eindkwalificaties te kijken en meer aandacht te schenken aan de hardere bedrijfskunde-velden, en 'hot topics' als e-commerce, e-business, ondernemerschap, ethiek, en duurzaamheid. Dit neemt niet weg dat het panel de gepresenteerde eindkwalificaties adequaat acht voor deze bacheloropleiding bedrijfskunde.

Beoordeling van de standaard

Op grond van de bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 1 *Beoogde leerresultaten* als voldoende.

4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Standaard 2. Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum

De documentatie beschrijft hoe de opleiding is opgebouwd volgens zes leerlijnen, één per aandachtsveld (variërend van 15 tot 25 EC) en een methoden en technieken leerlijn (35 EC) waarin ook academische vaardigheden zijn opgenomen. Voor het afstudeerwerk is 15 EC gereserveerd en voor de vrije ruimte is 30 EC beschikbaar. De bijlage laat zien hoe de cursussen aansluiten bij de eindkwalificaties, hoe sprake is van integratie tussen leerlijnen en hoe methoden en technieken in alle leerlijnen terug komt. De bachelor thesis heeft een integrerende functie omdat daar academische vaardigheden, methoden en technieken en inhoudelijke thema's uit de andere leerlijnen samenkomen. Afstudeeronderzoeken sluiten aan bij onderzoeksprojecten van de staf.

In de (vaste) cursus Ondernemen en managen (10 EC) komen alle leerlijnen kort aan bod. Deze cursus wordt twee keer per jaar aangeboden als startpakket van de opleiding. Per jaar zijn er vier cursussen met een vast startmoment, een per kwartiel. Ieder kwartiel kent daarnaast twee cursussen met een variabel startmoment. In totaal zijn er 16 cursussen (95 EC) met een vast startmoment en 9 (55 EC) met een variabel startmoment. De planning van de vaste cursussen beoogt studenten als cohort volgens een

bepaald tempo en in een bepaalde volgorde te laten studeren. In deze cursussen is bijvoorbeeld voorzien in virtuele klassen, deadlines en regelmatig contact met docenten. De eerste tentamen gelegenheid voor deze cursussen sluit aan op de einddatum van de cursus. De meeste cursussen kennen geen expliciete toegangseisen.

Nominaal studeren betekent 30 EC per jaar halen, zodat een student in zes jaar kan afstuderen. De eerste twee jaar bevatten vooral basiscursussen gericht op kennis en inzicht, in jaar 3 en 4 staat toepassing van kennis en inzicht meer centraal en in jaar 5 en 6 zijn meer specialistische cursussen gepland.

Academische vaardigheden en methoden en technieken komen in het eerste en derde jaar expliciet aan bod en zijn verder geïntegreerd in de meer inhoudelijke cursussen.

Het panel heeft geconstateerd dat de OU minder dan voorheen gebruik maakt van eigen studiemateriaal en meer van bestaande literatuur, die soms een hbo niveau heeft. Programmamanagement heeft toegelicht dat dan compensatie gezocht wordt in aanvullende literatuur en pittige casussen. Daarnaast is ook van het omgekeerde melding gemaakt: academische literatuur waarbij ter compensatie sprake is van naar beneden bijgestelde opdrachten. Bij gebrek aan Nederlandstalige literatuur wordt incidenteel ook Engelstalige literatuur gebruikt, ondanks dat er geen instroomeisen gesteld worden voor de Engelse taalvaardigheid. Erkend is dat dit weleens tot problemen leidt. Daarom zal in de komende OER ook aandacht besteed worden aan het gebruik van Engels en de daarbij horende taalvaardigheid, maar de kern van de opleiding blijft zoveel mogelijk Nederlandstalig, ook in het studiemateriaal.

Internationalisering krijgt dan ook beperkt aandacht. Met het oog op internationalisering vermeldt de documentatie naast de Engelstalige literatuur het internationale karakter van de staf, cases in internationale context, een uitwisselingsprogramma met Shanghai, en mogelijkheden om de vrije ruimte in te richten met cursussen die zich richten op internationale vraagstukken. Binnen de opleiding wordt in bijvoorbeeld de cursussen Politicologie voor management en Financial markets aandacht besteed aan hoe internationale krachten organisaties beïnvloeden.

Het merendeel van de studenten heeft werkervaring. Zij brengen daardoor niet alleen casuïstiek uit verschillende werkomgevingen in, maar kunnen het geleerde in de opleiding veelal ook direct toepassen. Wanneer dit niet mogelijk is of de student geen werkervaring heeft, voorziet de opleiding in casussen. Zo is bijvoorbeeld bij de cursus HRM een casus beschikbaar over een huisartsenpraktijk.

Instroom, onderwijsmodel en rendement

Cursussen van de bacheloropleiding kennen een snel groeiend aantal inschrijvingen (+/- 400 per jaar), maar weinig geslaagden¹. Daarvoor worden in de documentatie en tijdens het bezoek de volgende oorzaken gemeld: wel inschrijven maar niet beginnen (ongeveer 30% van de ingeschrevenen); lage ingangseisen (18 jaar en basisonderwijs afgerond); en wel de cursus volgen maar in het kader van herbij- of nascholing geen tentamen doen.

Ook op opleidingsniveau zijn de rendementen laag (7 getuigschriften in 2011/12 en 8 in 2017/18). Dit ondanks de als selecterend bedoelde eerste cursus Ondernemen en managen waarvoor van cohort 2016/17 16,2% en van cohort 2017/18 tot nu toe 4,1% van de ingeschrevenen slaagde. Tijdens het bezoek is aangegeven dat deze cijfers mede een gevolg zijn van de overgang van het oude naar het nieuwe onderwijsmodel. De studenten die tot nu toe afstuderen hebben de opleiding grotendeels doorlopen volgens het oude onderwijsmodel. De bachelor enquête van 2017 (N=4) laat zien dat studenten gemiddeld in 7,8 jaar afstuderen. De slagingspercentages voor cursussen van studenten die vanaf het begin in het nieuwe onderwijsmodel studeren zijn structureel hoger en doen het management verwachten dat in de toekomst 25 à 30 bachelor getuigschriften per jaar mogelijk zijn.

Tijdens het bezoek is besproken hoe de meer op cohorten en rendementen gerichte benadering zich verhoudt tot de oorspronkelijke bedoelingen van de OU als tweede kans onderwijs. De decaan van MST heeft aangegeven dat deze verschuiving vooral onder druk van de publieke discussie en de minister van OCW ontstaan is. Daar komt bij dat de behoeften van studenten steeds meer veranderen van tweede kans

¹ 0,9% 'cohort' 11/12 en 0,8% 'cohort' 17/18.

naar aanvullend onderwijs. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een grondige heroriëntatie op niet alleen de structuur en inhoud van het cursusaanbod, maar ook op de didactische vormgeving en organisatie ervan. Voorheen stond individueel in eigen tempo en naar eigen behoefte studeren aan de hand van door de OU ontwikkeld cursusmateriaal centraal. Nu wordt bewust minder ingezet op het ontwikkelen van eigen materiaal en meer op begeleiding, feedback en didactische structurering via 'yOULearn'. Men wil studenten graag meer deel laten uitmaken van een 'community'.

Het onderwijsmodel is ontwikkeld rond drie hoofdprincipes: studenten kunnen op ieder moment beginnen en blijven studeren (flexibiliteit), zij doen dit via activerend online onderwijs, en de cursussen en curricula zijn samenhangend opgebouwd. Tijdens het gesprek met studenten en alumni zijn deze principes duidelijk geïllustreerd. Zij hebben zowel voorbeelden van versnelling als van tijdelijke vertraging gegeven en maakten melding van de mogelijkheid alvast een cursus te kopen maar er pas maanden later aan te beginnen. Daarnaast is duidelijk dat er studenten zijn die bewust niet de hele opleiding volgen, maar slechts enkele cursussen in het kader van bijvoorbeeld na- en bijscholing.

Met name de structurering van de cursussen, de tussentijdse opdrachten met feedback en de mogelijkheden voor monitoring in yOULearn zijn tijdens het bezoek een flinke en positieve verandering gebleken voor zowel studenten als docenten. Studenten waarderen de termijnsignaleringen gedurende een cursus. Die zetten niet alleen aan tot studeren en helpen bij het plannen van studieactiviteiten, maar zijn ook een stok achter de deur richting hun omgeving dat ze nu toch echt prioriteit moeten geven aan de studie. Docenten melden dat zij niet zozeer meer maar wel andere, en beter planbare activiteiten in het onderwijs hebben die bovendien ook henzelf meer motiveren. Zij noemen onder andere de toegenomen mogelijkheden voor verwachtingsmanagement als grote verbetering. Zij typeerden hun inzet richting studenten als voorheen meer reactief en nu als meer proactief. Docenten en examencommissie hebben als voordeel bovendien gemeld dat plagiaatcontrole, ook van ingeleverd werk van studenten ten opzichte van elkaar, beschikbaar is.

De programmaleiding heeft de veranderingen verder geïllustreerd aan de hand van de inrichting van beschikbare ontwikkel- en begeleidingstijd per cursus voor docenten. Daarmee kwam ook de verklaring voor de constatering van het panel dat er minder eigen OU-materiaal en meer bestaande literatuur gebruikt wordt. Een andere vernieuwing is dat meer gewerkt wordt met groepsopdrachten en dat er, meer dan voorheen, groepsbijeenkomsten zijn, hetzij in de studiecentra hetzij via de virtuele klas. De virtuele klas wordt meestal als extra ingezet bij de voorbereiding op tentamens, maar ook bijvoorbeeld in de cursus Kwaliteit en procesmanagement. Het gebruik van de virtuele klas wisselt, omdat vooral het script schrijven door docenten soms nog lastig blijkt te zijn.

Het panel is opgevallen dat in yOULearn nog beperkt sprake is van nieuwe vormen van interactieve en digitale didactiek. Het management heeft daarop aangegeven dat er veel transities tegelijk plaatsvinden en dat men nu met het daadwerkelijk vernieuwen begint, onder andere in de context van yOUpractice. Dit programma richt zich op de doorontwikkeling en 'fine tuning' van yOULearn. Hierin zijn drie programmalijnen opgenomen waarbinnen projecten zijn gedefinieerd: herijken van de kaders van het onderwijsmodel en de organisatie van het onderwijs, verbeteren van de online activerende didactiek, en verbeteren van het traject voor de poort en de intake.

Daarnaast zijn voorbeelden aangedragen van cursussen die grotendeels of geheel nieuw ontwikkeld zijn in lijn met het nieuwe onderwijsmodel, bijvoorbeeld Gedrag en organisatie, Academische vaardigheden en Algemene economie. Binnenkort start men met het herzien van de cursus Methoden en technieken.

Docenten

Alle docenten (60fte) hebben een mastergraad en vervullen zowel een onderwijs- als een onderzoekstaak (30% van de aanstellingsomvang). Van de docenten is 67% gepromoveerd en heeft 75% een BKO. Wie geen BKO heeft en niet is vrijgesteld, moet binnen twee jaar een BKO halen. Daarnaast zijn alle docenten verplicht per drie jaar 120 PE punten te behalen met een minimum van 10 punten per jaar bij een full time aanstelling. De documentatie laat zien dat deze punten te behalen zijn in negen onderwijs gerelateerde competentiegebieden en dat er criteria zijn voor toekenning; zoals relevantie,

controleerbaarheid, karakter van de activiteit en dat het om leren moet gaan en niet om het uitoefenen van de dagelijkse functie. Docenten gaven tijdens het bezoek als voorbeelden waarmee zij PE punten behaald hebben: cursussen (individuele scriptiebegeleiding à 40 punten, gebruik van de virtuele klas à 15 punten, toetsvormen), deelname aan onderwijsdagen en het delen van best practices.

De staf student ratio is 1:54. Dit is dankzij de sterk groeiende instroom van studenten een forse stijging ten opzichte van 2017 toen de staf student ratio 1:42 was. Samen met alle vernieuwingen van de laatste jaren veronderstelde het panel een flinke werkdruk bij docenten. Bij navraag tijdens het bezoek blijkt dat niet als groot knelpunt ervaren te worden. Het nieuwe onderwijsmodel leidt tot andere activiteiten. Dat geldt zowel voor de beter planbare activiteiten richting studenten, vooral begeleiding, als voor activiteiten voor het ontwikkelen en actueel houden van onderwijs. Dit neemt niet weg dat er een OU breed project gaande is om meer zicht te krijgen op de werkdruk en dat er tijdens onderwijsdagen aandacht is voor onderwerpen als meer werken met peer review ter ontlasting van docenten. De werkdruk wordt bovendien enigszins gereguleerd doordat in de opleiding een aantal cursussen slechts eenmaal per jaar wordt aangeboden.

Begeleiding en voorzieningen

De documentatie beschrijft hoe de cursussite in yOUlearn de kern is waar studenten alle informatie en opdrachten kunnen vinden, feedback krijgen van docenten en signalen krijgen over hun studievoortgang. Bij vaste cursussen is daarnaast sprake van enkele groepsbijeenkomsten in studiecentra of de virtuele klas. Deze bijeenkomsten worden altijd opgenomen zodat studenten ze kunnen terugkijken of bekijken als ze niet aanwezig zijn geweest. Tijdens cursussen is de monitoring en begeleiding van de studievoortgang in handen van docenten en tutoren. Daarbuiten, opleidingsbreed, voorziet de studieadviseur in begeleiding, indien wenselijk. Bibliotheekvoorzieningen zijn voor de studenten geregeld via de universiteitsbibliotheek van de Universiteit Maastricht.

Tijdens het gesprek met studenten is het panel waardering gebleken voor de structurering en planning van cursussen die enerzijds een systematische studievoortgang bevordert, en het anderzijds mogelijk maakt om zo nodig te vertragen of te versnellen. “Je kunt nog steeds een vaste cursus in februari kopen en in november starten”. Sommigen waarderen de tussentijdse opdrachten en feedback waar geen studiepunten aan verbonden zijn, anderen hebben daar minder mee en volstaan met het inleveren van opdrachten die wel tot studiepunten leiden. Met groepswerk hebben de studenten die het panel sprak wisselende ervaringen, vooral met de planning en als het verplicht is. Toch waarderen ze ook daar de flexibiliteit in want: “Gelukkig hoef je er niet wekelijks naartoe”. Uit de NSE blijkt dat studenten tevreden zijn met zowel de faciliteiten als de begeleiding. Toch zouden zij, als ze veel geld mochten verdelen, graag investeren in de verdere ontwikkeling van yOUlearn; onder andere door toepassing van meer ‘artificial intelligence’, en in meer begeleiding. Ook de eenduidigheid in cursussen kan volgens hen beter qua opbouw, begeleiding en toetsing. En misschien zijn er in de opleiding meer mijlpalen mogelijk dan alleen de propedeuse?

Overwegingen

Het panel heeft een enthousiaste en betrokken groep docenten ontmoet, met hart voor onderwijs. De meesten hebben een BKO of zijn die aan het halen en men blijft zich professionaliseren via het actief en gericht verwerven van 120 PE punten per drie jaar door deelname aan cursussen en studiedagen.

Het nieuwe onderwijsmodel, dat enerzijds minder op eigen ontwikkeld studiemateriaal en meer op gebruik van literatuur gericht is, en anderzijds inzet op intensievere en anders vormgegeven begeleiding vanuit de OU, acht het panel theoretisch adequaat uitgewerkt. De implementatie van de transitie van ‘oud’ naar ‘nieuw’ is daarbij goed verlopen. Opvallend is voorts de bewuste keuze voor relatief docentintensief onderwijs in een digitale omgeving. Mede daardoor is het aangetroffen niveau van onderwijstechnologie bescheidener dan het panel verwachtte. Daarbij vraagt het panel zich af in hoeverre deze aanpak te handhaven is bij de snel groeiende studentenaantallen. Dit neemt niet weg dat het panel op overtuigende wijze geïllustreerd heeft gekregen dat het nieuwe model en de inzet van yOUlearn leiden tot een door

docenten en studenten gewaardeerde leeromgeving. De studeerbaarheid en de voor de OU populatie zo belangrijke flexibiliteit acht het panel in deze nieuwe aanpak voldoende gewaarborgd. Met het panel zien de gesprekpartners nog wel mogelijkheden tot verbetering. De studenten noemden bijvoorbeeld meer eenduidigheid in de cursussen en meer toepassing van ‘artificial intelligence’. Programmamanagement en docenten hebben gewezen op het op doorontwikkeling gerichte project yOUpractice dat volgens het panel zeker kansen biedt om uiteindelijk tot een samenhangende en onderscheidende (blended) mix van digitaal en ‘face to face’ onderwijs te komen. Zo kan een uitwerking van het onderwijsmodel ontstaan die bovendien opschaalbaar is. Daarbij acht het panel het zaak om onder andere te letten op de beoogde lerende gemeenschap omdat de wensen van de OU en de studenten op dit gebied (nog) aanzienlijk uiteen lijken te lopen. Al met al acht het panel de keuze voor yOULearn juist en de aanpak van de doorontwikkeling via yOUpractice goed.

Voor de verdere doorontwikkeling zijn volgens het panel twee soorten van balans van belang: (a) een balans tussen enerzijds de ICT-ondersteunde individuele leerweg en anderzijds de ook gewenste ‘community’; en (b) een balans tussen enerzijds toegankelijkheid en anderzijds een aanvaardbaar rendement. Een belangrijk thema voor het panel is deze laatste, de verhouding tussen het denken in rendementen en de toegankelijkheid van de opleiding. Immers, de OU biedt van oudsher tweede kans onderwijs aan, en deze vorm van onderwijs is de komende tijd nog steeds relevant. De decaan en programmaleiders hebben toegelicht dat onder druk van zowel de publieke discussie als OCW de weg richting meer denken in rendementen is ingeslagen. Dit laat naar het oordeel van het panel onverlet dat de toegankelijkheid van de opleiding óók een belangrijk criterium is. Daarnaast is er wel sprake van een verschuiving van tweede kans naar aanvullend onderwijs. Toch constateert het panel dat het nog steeds levende imago van (alléén) tweede kans onderwijs met een zwak studentprofiel ertoe leidt dat de markt van aanvullend onderwijs deels onbenut blijft. Vooral voor de opleiding bedrijfskunde kunnen verschuivingen hierin tot forse groei leiden, wat de noodzaak tot opschaalbaarheid van de vormgeving van de opleiding vergroot.

Het panel heeft wel monitoring van rendementen aangetroffen, maar nog weinig expliciete streefdoelen. Ook constateert het panel dat een selecterende cursus aan het begin van de opleiding eigenlijk niet past in het door de OU nog steeds beoogde vrij en open toegankelijke onderwijs, ondanks het gegeven dat voor de meeste cursussen geen expliciete ingangseisen gesteld worden. Daarom adviseert het panel de rendementen en het stellen van streefdoelen meer te doordenken en daarbij ook oog te hebben voor leeropbrengsten van studenten zonder dat zij de opleiding formeel afsluiten. Het panel adviseert bij de monitoring hiervan studentevaluaties expliciet te betrekken, zeker als het lukt de respons te vergroten door het invullen van evaluaties aan het eind van een cursus te verplichten.

Beoordeling van de standaard

Op grond van de bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 2, *Onderwijsleeromgeving* als voldoende.

4.3 Standaard 3: Toetsing

Standaard 3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.
--

Bevindingen

Voor de inrichting van de toetsing is zijn de beleidskaders van de OU leidend. Daarin wordt aangegeven dat in opleidingen sprake moet zijn van bij de organisatie van de OU aansluitende, samenhangende en gebalanceerde toetsprogramma's. Tevens zijn uitgangspunten opgenomen voor toetsontwikkeling, voor de zorg voor de kwaliteit van toetsen en voor de borging daarvan. Toetsen, zowel summatief als formatief, wordt gezien als een van de hoofdactiviteiten van docenten. Van faculteiten wordt verwacht dat zij dit kader gebruiken als basis voor facultair en opleiding specifiek toetsbeleid.

De faculteit MST formuleert, op herhaald verzoek van de examencommissie, momenteel haar facultaire

toetsbeleid voor de periode 2018-2020. Het concept laat zien dat daarin vooralsnog drie speerpunten centraal staan: a. zijn de werkzaamheden aangaande tentaminering in overeenstemming met de kaderende documenten van de OU, b. sluiten de tentamens voldoende aan bij eisen uit beroepenveld en vakgebied zoals opgenomen in het facultair opleidingsplan en c. streeft de faculteit een goede samenwerking na tussen de ‘zorgers’ voor en de ‘borgers’ van de kwaliteit van de toetsing?

De documentatie geeft aan dat in het nieuwe programma toetsing zal bestaan uit een combinatie van computer gebaseerde individuele tentamens (CBI) en opdrachten. Voor alle toetsen wordt een tentamenprofiel gemaakt dat aansluiten bij de beleidskaders. Het toetsprogramma laat zien dat de meeste cursussen ofwel met een of meer opdrachten (10) ofwel met een CBI tentamen (11) worden afgesloten; één cursus werkt vanaf dit jaar met een combinatie van opdracht en CBI tentamen. Een cursus kent een regulier tentamen. Het opgenomen voorbeeld van een tentamenprofiel gaat over een bijzondere verplichting in de vorm van een werkstuk. Het geeft een overzicht van de leerdoelen, een toetsmatrijs die per leerdoel aangeeft op welk niveau in de taxonomie van Bloom het getoetst wordt, de opdracht, de beoordelingscriteria en –procedure, en de normering en cesuurbepaling. Tevens is een verwijzing naar yOUlearn opgenomen voor verder gespecificeerde toetsinformatie. Die is vanaf de start van de cursus beschikbaar is voor studenten.

Daarnaast meldt de documentatie dat voor het genereren van CBI tentamens een itembank van 400 vragen beschikbaar is en dat er uitgebreide feedbackformulieren zijn voor de opdrachten en de scriptie. Sinds 2017 heeft het beoordelingsformulier voor de scriptie de vorm van een rubric (onvoldoende, voldoende, goed, zeer goed) die zowel product- als procescriteria adresseert. Bij reguliere tentamens en opdrachten werkt men met antwoordmodellen en nakijkprotocollen. Veraslagen van de examencommissie laten zien dat met behulp van expertise uit het ECOP (Expertisecentrum Onderwijs en Positionering) toetsanalyses worden uitgevoerd voor zowel de CBI tentamens als reguliere schriftelijke tentamens.

De faculteit MST heeft een examencommissie waarin de aangeboden opleidingen vertegenwoordigd zijn uit de drie wetenschapsgebieden. De bacheloropleiding bedrijfskunde heeft één lid in de examencommissie. De onafhankelijke voorzitter komt van een andere faculteit (psychologie en onderwijswetenschappen). Een van de subcommissies van de examencommissie is de commissie vrijstelling en toelating. Studenten kunnen voor maximaal 75% van de opleiding vrijstellingen krijgen. Hoewel de vorige visitatiecommissie dat aan de hoge kant vond, is deze regel OU breed gehandhaafd. Tijdens het bezoek is gebleken de examencommissie hierover geen advies gegeven heeft en daar ook niet om gevraagd is. Dit neemt niet weg deze regel ruimte biedt aan studenten uit reguliere opleidingen om hun reeds behaalde studiepunten in te brengen als zij hun opleiding bij de OU willen afmaken. In het kader van de kwaliteitsborging heeft de examencommissie verteld hoe zij niet ieder tentamen van iedere student controleert, maar wel kwaliteitsmaatregelen neemt en controleert. Deze zijn bijvoorbeeld de eis dat examinatoren een BKO moeten hebben, de opvolging van procedures voor toetsontwikkeling en –afname, het in een driejarige cyclus steekproefsgewijs laten bekijken van beoordeelde scripties door externe deskundigen en het in sessies met examinatoren eveneens driejaarlijks bekijken van beoordeelde bijzondere verplichtingen en meerkeuze tentamens. Daarnaast ziet de examencommissie aanleiding tot een gesprek over een tentamen met de examinerator als sprake is van opvallende slaagpercentages. Gevraagd naar de rol van groepswork en vooral groepstentaminering, licht de examencommissie toe dat bij groepstentaminering ieder lid moet beschrijven wat zijn of haar bijdrage was, maar dat dit niet mee beoordeeld wordt en dat overigens de meerderheid van de cursussen individueel getentamineerd moet worden.

Evenals het panel heeft de examencommissie verschillende soorten beoordelingsformulieren aangetroffen bij de scripties. Deze variatie en vooral ook de variatie in de mate waarin beoordelingen werden toegelicht, is voor de examencommissie aanleiding geweest de ontwikkeling en het gebruik van rubrics in gang te zetten. Dit is gebeurd voor in ieder geval de beoordeling van scripties, maar ook van sommige bijzondere verplichtingen zoals werkstukken. Bovendien kunnen beoordelingsprocessen zo efficiënter uitgevoerd worden omdat een flink deel van de toelichtingen opgenomen is in de rubrics. Daar waar desondanks sprake is van te beperkte toelichtingen kaart de examencommissie dit aan bij de programmaleider.

Fraude en plagiaat krijgen veel aandacht van de examencommissie. Zij heeft via bezoeken geconstateerd dat er bij de afname van tentamens in de studiecentra strikte controle is op fraude. Plagiaatsoftware is beschikbaar voor controle van de bijzondere verplichtingen, opdrachten bijvoorbeeld. Tenslotte zijn examinatoren alert en melden zij onregelmatigheden. Daarop treedt een fraudecommissie in werking die de examencommissie adviseert. De minimale sanctie is verbeurdverklaring van de toetsprestatie, de maximale uitschrijving bij de OU.

Met de in de documentatie herhaaldelijk genoemde zoektocht naar minder arbeidsintensieve toetsvormen heeft de examencommissie weinig van doen. Zij richt zich op de borging van de kwaliteit van de toetsing en laat de keuze van toetsvormen over aan de examinatoren mits passend bij de leerdoelen.

De afstemming tussen toetsvorm en leerdoelen monitort de examencommissie wel.

De toetsen die het panel gezien heeft naast de scripties, laten zien dat deze in het algemeen van niveau zijn en passend bij de opleiding en haar doelstellingen. Een enkele keer lijkt het studiemateriaal en de toetsing niet substantieel af te wijken van wat op HBO niveau gebruikelijk is. Een periodieke review op het niveau van de gebruikte cursusmaterialen en toetsen is wenselijk. Studenten hebben gemeld dat de toetsing niet altijd eenduidig is in alle cursussen.

Overwegingen

Het panel heeft een goed en solide gepositioneerde en functionerende examencommissie gesproken.

De monitoring van de toetsing is weloverwogen en de examencommissie is bereid te sturen op de borging van de kwaliteit en consistentie in de summatieve toetsing. Het laatste blijkt bijvoorbeeld uit haar invloed op de introductie van een rubric voor de beoordeling van scripties. Ook waardeert het panel de systematische aandacht voor fraude en plagiaat en de substantiële databank met toetsitems voor de computer gebaseerde toetsen.

Een aandachtspunt vormt naar de mening van het panel de groepstoetsing. Tijdens het gesprek bleek dat ook de examencommissie zich afvraagt in hoeverre groepstoetsing wenselijk is. Het panel adviseert hiervoor een norm te stellen, mede in relatie tot de beoogde flexibiliteit voor individuele studieloopbanen. Bovendien adviseert het panel in ieder geval summatief zo min mogelijk groepstoetsen af te (laten) nemen (bijvoorbeeld maximaal 5%). Een tweede aandachtspunt is de eenduidigheid in cursussen en de daarbij horende toetsing. Hoewel het panel niet in detail heeft kunnen nagaan in welke mate zich verschillen voordoen, is het feit dat studenten hier mogelijkheden voor verbetering zien voor het panel voldoende reden om hierop te attenderen.

Overigens constateert het panel met genoeg veel aandacht voor formatieve toetsing via opdrachten en de daaraan gekoppelde signaleringsmethode in yOUlearn (zie ook bij standaard 2).

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 3, *Toetsing* als goed.

4.4 Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4. De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.
--

Bevindingen

De documentatie meldt dat eerder is vastgesteld dat de afstudeerwerken van voldoende niveau zijn in relatie tot de eindtermen. Ook is toen geconstateerd dat de praktijkgerichtheid goed is. Een enquête onder alumni, twee jaar na afstuderen, wijst uit dat men de opleiding als goed waardeert en dat de studieduur varieerde van 5 tot 8 jaar. Als gemis is opgemerkt dat er wat weinig aandacht was geweest in de opleiding voor mondeling presenteren en samenwerken en dat men weinig kennis heeft opgedaan buiten het vakgebied. Als loopbaaneffecten zijn genoemd: betere kansen op een (nieuwe) baan en goed voorbereid zijn op de masterstudie.

Voor hun scripties kiezen studenten een onderwerp binnen een aandachtsveld, dat bij voorkeur aansluit op een onderzoekslijn van docenten. Na een verplichte startbijeenkomst gaan zij aan de slag aan de hand van een uitgebreide cursussite met instructies voor het afstudeeronderzoek die voorziet in sjablonen voor de (methodische) aanpak.

Het panel heeft 15 beoordeelde scripties bekeken: twee uit 2015, drie uit 2016, acht uit 2017 en twee uit 2018. De onderwerpen neigen naar de zachte, sociaal-wetenschappelijke, kant van de bedrijfskunde, maar sluiten wel aan bij de huidige eindtermen. Soms is sprake van een wat geforceerde aanpak door de aangeboden methodische lijnen.

De gebruikte beoordelingsformulieren voor deze set scripties varieëren, evenals de mate van toelichting bij de gegeven oordelen. Soms is voorzien in kritische commentaren. Een enkele keer zijn scripties naar de mening van het panel iets te laag en vaker iets te hoog beoordeeld, maar alle scripties die het panel bekeek zijn zeker op bachelorniveau. Sinds 2017/2018 wordt een goed doordachte beoordelingsrubric gebruikt met een extra kolom voor nadere toelichting. Dit beoordelingsformulier wordt over het algemeen goed gebruikt, en maakt oordelen meestal beter inzichtelijk dan de oude beoordelingsformulieren.

Twee opvallende observaties zijn dat, zoals de documentatie al aangeeft, weinig studenten afstuderen en dat geen onderzoek gedaan wordt naar de leerresultaten van degenen die geen tentamen doen. Tijdens het bezoek is toegelicht dat men verbetering verwacht in het aantal afgestudeerden door de implementatie van het nieuwe onderwijsmodel. Nader onderzoek naar leerresultaten van studenten die geen tentamen doen is tot nu toe niet overwogen.

Overwegingen

Het panel heeft geconstateerd dat de kwaliteit van de afstudeerscripties in overeenstemming is met de eindtermen. Ze zijn op bachelor-niveau en, zeker vanaf 2017/2018, inzichtelijk beoordeeld. Het panel betreurt dat zo weinig studenten een getuigschrift behalen, maar onderschrijft de verwachting dat het aantal afgestudeerden kan stijgen door de verdere implementatie van het nieuwe onderwijsmodel.

Alumni waarderen de opleiding, behoudens een enkele suggestie ter verdere verbetering waarmee in het nieuwe onderwijsmodel al rekening gehouden is. Zij geven aan dat hun loopbaankansen verbeterd zijn, zowel op de arbeidsmarkt als qua voorbereiding op het volgen van een master opleiding.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 4, *Gerealiseerde leerresultaten* als voldoende.

5. Overzicht van beoordelingen

Standaard	Beoordeling
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	Voldoende
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
Standaard 3: Toetsing	Goed
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	Voldoende
Opleiding als geheel	Voldoende

6. Aanbevelingen

In dit rapport zijn enkele aanbevelingen aan de opleiding opgenomen. Deze aanbevelingen worden hieronder samenvattend opgesomd.

1. Overweeg de eindkwalificaties aan te passen zodat enkele nu nog wat onderbelichte elementen – bijvoorbeeld hardere bedrijfskunde-velden, en hot topics als e-commerce, e-business, ondernemerschap, ethiek, duurzaamheid - explicieter aan de orde komen.
2. Doordenk rendementen en streefdoelen met aandacht voor leerresultaten die wel behaald worden, maar niet getoond via summatieve toetsing. Ook studenten die cursussen (deels) wel volgen, maar formeel niet afronden, verwerven wellicht leerresultaten die relevant zijn voor de persoonlijke ontwikkeling en de loopbaan.
3. Ga voortvarend verder met de doorontwikkeling van het nieuwe onderwijsmodel en besteed daarbij speciaal aandacht aan de inzet van moderne onderwijstechnologie.
4. Schenk bij de verdere doorontwikkeling van het onderwijsconcept in de bachelor aandacht aan een balans tussen (a) enerzijds de individuele leerweg en anderzijds de vorming van een community; en (b) enerzijds rendement en anderzijds toegankelijkheid.
5. Overweeg een normstelling voor groepstoetsing en maatregelen voor een eenduidige toetsing van cursussen.